

Könyves herold

Horváth Júlia Borbála

„Az évnek egyik napján [...] az ország minden városában és falujában könyvnap rendeztessék, amely [...] az írók és a közönséget közvetlen kontaktusba hozza egymással, hogy ezen a napon egyszer egy évben a könyvírás és a könyvkiadás művészete is kimenjen az utcára, és pedig ingujjban, közvetlen, bohém formában” – mondta Supka Géza 1927-ben, és lőn. Ezt követően, 1929 óta – az 1957-es év kivételével – évente rendeznek Ünnepi Könyvhetet Magyarországon. Idén a BUDAPEST folyóirat is standot nyitott.

Kora nyáron nagy a sürgölődés a kiadók és az íróemberek háza táján. Ki egyik, ki másik oldalról szemléli az eseményeket: költők, írók, szerkesztők ropegős könyvpéldányokat forgatnak, s mint újszülöttnak a pólyában, tervezgetik a jövőt. Hja, a siker, barátom, az bizony teljességgel kiszámíthatatlan... A tapasztaltabb lektor szelíden hűti forró ifjak homlokát, egyszer-smind oszt-szoroz, ezer példánynak mennyi idő alatt illik elfogynia az ésszerű utánnomáshoz. Ha egyáltalán... Azalatt a kiadók, nyomdák sem tétlenkednek; buzgón szállítják üzletkebe a kész köteteket. Rokon, család, barát, szomszéd, fröccs-ismerős biztosan eljön... Tervezget a realista, s nem várt, hirtelen jött népszerűséget, tömeges sorbaállást vizionál az idealista.

Könyvhalom a könyvnapon

A rendezőség tervet készít, a városok legforgalmasabb terét időben kibérli, színpaddal, műsorral, és jelentős mennyiségű enni- és innivalóval megágyaz a bemutatónak. Soha sem árt, ha van néhány ismerős

húzóarc... A stáb ad a hírverésnek, s fittyet hány a nagy öregek ez irányú rendelkezésére: A könyvhéti program „...gerincét a festői könyvadás teszi ki, amely a városnak lehetőleg valamely csendesebb terén, amennyire lehetséges, történelmi épületek vagy természeti szépségek keretében folyik le [...] egyszerűbb, de művészi dekorált polccal, állvánnyal, tolokocsival, ponyvasátorral, bódéval vagy pavilonnal.” A fő elképzeléseket azonban teljesítik az utódok, és a nyitó napon maradéktalan a tradíciókövetés: „A könyvnap reggelén katonazene vagy régi festői jelmezbe öltözött kürtös heroldok hívják fel a figyelmet a nap jelentőségére.”

A kürtös heroldból ugyan mára kürtös kalács lett, és megjelent megannyi megélhetési árus, aki rendszeresen körüldöngicséli a kultúrát. Bőr, szőr, fajták, fagyalt és akciók akciója vonzza a népeket; utóbbi a könyvekre is kiterjed. Tessék bátran választani az ötszázforintos kosárból! Így a nyájas könyvkiadós, aki egyben marketinges, néha szerkesztő, máskor pedig

áruszállító. Kollekcója javát az általános környezet- és pénztárcabarátság jegyében keményről puha kötésűvé varázsolta, s hullámzó lelkesedéssel kínálgatja. Nem rossz, nem rossz! Túrják a halmot a nénik és a bácsik, a kisdedek megelégszenek a színekkel, bárhová is festették őket, és földre tottyanva pörgetik a lapokat.

Közben a főszínpadon egymást váltják a szereplők. A klasszikus író-olvasó találkozón kívül pályázati eredményhirdetés, lemezbemutató mikro-koncert mini méretű, és kamarazene mindenféle korú hallgatóságának. Léven gyermekkönyvhetet is tartanak, a mesemondás sem maradhat el. Bábok és maszkos figurák tűnnek fel a színen, majd emlékévk bezárása és újabbnak kinyitása következik. Folyamatosan cserélődik a közönség, némelyek ismerőseik miatt vannak itt, mások érdeklődésből, vagy csak úgy, lehuppantak egy vizesüveggel az árnyas székekre. Egy turistacsoport is előkerül valahonnan, és a társaság őszinte elismerésnek ad hangot: ezek a magyarok mennyit olvasnak... Az idegenvezető megpróbálja a központi szoborcsoport háta mögé terelni libuskáit, s belekezd szövegébe:

– Vörösmarty Mihály ülő szobra háromszázharminc centiméter magas, s carrarai márványból készült. A költő körül a társadalom különféle rétegeinek képviselői állnak; baloldalon a munkás leereszti pörölyét, átöleli a feleségét és a kislát...

Oldalról a helyiek is behallgatnak az előadásba: azt próbáld meg lefordítani nekik, azt a pörölyt vagy micsodát – de nekünk is! A vezető nem zavartatja csagát, és folytatja: – az alkotáson mindenki csinál valamit: a kislány bokrétát tart, a nő füzért, díszmagyar-ruhás férfihoz leányka bújik, öreg paraszt botjára támaszkodik, úrilány, diák, unoka a hátsó sorban foglal helyet. A mellékalakok, kétszázhetvenöt centiméter magasak... A látogatók óvatosan fölneznek, de tekintetük mindannyiszor a nagy könyvbulihoz tér vissza. A fesztiválhangulat, ha visszafogottan is, megérintette őket, viszont indulnak tovább, mert nekik is teljesíteniük kell az asznapra szabott adagot.

Büszkeségünk Budapest

A szélső standnál ismerős arcok állnak a pult mögött. Velük az ünnepi napokon kívül havonta egyszer, rendezvényeken lehet találkozni vagy szükség esetén a Nagy Budapesti Törzsasztal levelezési listáján keresztül társalogni. A BUDAPEST folyóirat ez évben először jelent meg a Könyvhéten, felesben a Városháza Kiadóval. Különleges alkalom, különleges

forrás: Fortepan

Féja Géza és Veres Péter 1943

feladat ez a szerkesztőség számára. Szerzők és támogató tagok vállalták, hogy a könyvnapokon kétórás váltásban kínálják a kiadványokat a látogatóknak. A kínálatból: *Buza Péter*: Bagolyröpte Pest felett; Szendrey Júlia nemzetsége; *Siklóssy László*: Repülőhíddal a Városligetbe; Főurak a monarchia kávéházából; Tábori bűnös Budapestje; *Rexa Dezső*: Beszélő utcák, pletykáló házak; *Jókai Mór*: Budapestnek emlékül; *Legendák lovasa*; *Buza Péter*: Az ismeretlen Lestyán; *Zolnay Vilmos*: Járom a pesti utcát; *Tarján Vilmos*: BedeszkHzzott riporter című kötetek, stb.; na, meg a Budapest Plusz sorozat darabjai.

A vendégek kíváncsian pörgetik az ajánlékba kapott régi példányokat, néhányan

kedvet kapnak új előfizetéshez. Családias a hangulat, a saját történetek belesimulnak a régi alapítók elképzelésébe; itt és most nem siet senki. A környező asztaloknál hasonló a hangulat, komótosan gyűlnek az órák. Kisé arrébb viszont nagy a sürgölődés, az érdeklődők körülzsongják a főasztalt. Tessék csak, gyertek, gyertek! Hosszú, izgága sor várakozik nagy türelemmel; lánghajú ifjú kezében toll, vagy kétszázszor leírta már ma, hogy szeretettel Barbinak, Andinak, Ramónának és persze Rolandnak is. A szomszédok irigykedve nézik a sikerszerzőt s lelkes közönségét; egy óra alatt több könyvet adott el, mint némelyek összesen az öt nap alatt. Mi lehet a siker titka? Fejtegetik a kortársak, és csapkolódnak a vélemények: már

megint a könnyű műfaj. A fantasy, a szex, a krimi! Bezzeg, ha valaki komolyabban akar mondani valamit, az már nehéz dió! Ugyan, kérem, tessék utánam csinálni! Gondolhatja méltán az ifjú és kihúzza magát; a háttérben újabb csomagot vág fel a kereskedő.

Jól van ez így! Ekképpen gördül tovább a délután, estére mécsesek gyűlnek, a fiatalok elhúznak dizsibe, hogy a könyvből szerzett tanácsokat tüstént próba alá vessék. Csendes beszélgetések és anekdotázások következnek a szülő+ korba érkezett vendégek körében. Tudod, hogy Iksz Ypsylon beteg? Vé pedig inkább elbujdosott, mert nem akart összesen három könyvet dedikálni a közel egy hét alatt. Zét viszont nem érdekli ez a felhajtás, a múlt hónapban újrَاهázasodott, kihozta az új párját is. Rendkívül vonzó egy némben – vagyis nő, szóval ember... Helyben vagyunk tehát, végül minden korosztály ez utóbbi témakörnél köt ki; mindössze a klisé változik kissé.

A könyvhetek mindenkori szervezői viszont méltán büszkék művükre: „*A magyar irodalom és könyvkiadás egész Európában páratlan rendezvénye az Ünnepi Könyvhét. Nincs a kontinensen még egy olyan, a nemzeti kultúrára és az anyanyelvi irodalomra koncentráló, a szerzőket és az irodalmi műhelyeket népszerűsítő könyves rendezvény, amely alapítása óta folyamatosan megrendezésre kerül, s amely az ország minden számottevő városára kiterjed, s ahol az élő magyar irodalom szinte minden alkotója az ünnepi napokon dedikáló asztal mellé ül, s találkozik olvasóival.*”

Köszönjük, követjük, és viszontlátásra egy év múlva! ●

forrás: Fortepan

